Godina II. — Broj 351.

CIJENA LISTU: U predplati za čitavu godinu K 32·—, za polugodište K 16·—, tromjesečno K 8·—, mjesečno K 3·—, u maloprodaji 10 helera. — OGLASI primaju se u upravi lista trg Custoza broj 1, te se računaju po 30 helera za prostor visok 4 milimetara i dug 8 cm.

HRVATSKI LIST

izlazi u Puli, svaki dan u 5 sati ujutro.

Četvrtak, 29. lipnja 1916.

„HRVATSKI LIST“ izlazi u nakladnoj tiskara JOS. KRMPOTIĆ u Puli, trg Custoza broj 1. Uredništvo se nalazi u Sikanskoj ulici broj 24. — Odgovorni urednik: JOSIP HAIN u Puli. Rukopisi se ne vraćaju. Ne uvažuju se anonimni dopisi. Nefrankirana pisma se ne primaju.

Grčka pred revolucijom.

Austro-ugarski ratni izvještaj.

Beč, 28. lipnja (D. u.) Službeno se javlja:

Rusko bojište.

Kod Kutija je ponavljao neprijatelj svoje napadaje istim neuspjehom, kao što i prijašnje dane. Inače nema ni u Bukovini, ni u istočnoj Galiciji ništa nova.

Na jugozapadu od Novog Počajeva suzbile su naše prednje čete pet noćnih ruskih napadaja. Na zapadu od Torčina izjalovio se je o našoj topovskoj i puščanoj vatri jaki ruski napadaj. Na zapadu od Sokula uzele su njemačke čete na juriš dvorac Sinijevka i mnoge druge položaje.

Talijansko bojište.

Jučer su napadali Talijani mnoga mjesta između Ečave i Brente, i to Val dei Fossi, Pasubio, Monte Rasta i prostor pred Monte Zebiom. Sve su njihove navale bile krvavo suzbijene. Za navale, što ju je neprijatelj poduzimao s jačim neprijateljskim silama protiv Monte Rasta, palo je u naše ruke 530 zarobljenika i 15 časnika. Na koruškoj je fronti ponavljao neprijatelj svoje bezuspješne napore u odsjeku Plöcken. Njegove su navale bile uperene osobito protiv Freikofela i Velikog Pala. Na mjestima je došlo takodjer do hrvanja na bodove. Vrijedni su branitelji ostali u čvrstom posjedu svih svojih položaja.

Na primorskoj je fronti bio topovski boj tu i tamo vrlo živ.

Naši su letioci napali s bombama kolodvorske stanice i vojničke zgrade u Trevisu, Monte Bellunu, Vicenzi i Padovi te brodogradilište Adria u Tržiču.

Jugoistočno bojište.

Ništa nova.

Zamjenik poglavice generalnog stožera pl. Höfer, podmaršal.

Njemački ratni izvještaj.

Berlin, 28. lipnja (D. u.) Iz velikog se glavnog stana službeno javlja:

Zapadno bojište.

Od La Basse-skog prokopa do južno ispod Somme opstreljavao je neprijatelj djelomično vanredno žestoko našu frontu ili potpaljivao mine, a onda provaljivao u izvidničke svrhe. Sve ove pokušaje neprijatelja suzbili smo na brzu ruku. I u Sampanji osujetismo podhvate slabijih neprijateljskih odijeljenja sjeveroistočno Le Mesnila. Na lijevoj obali Moze odbili smo na Morte Homme neprijateljska odijeljenja, koja su noću navalila s ručnim granatama. Na desnom brijegu Moze navališe jučer Francuzi iza dvanaestsatne vanredno žestoke topničke pripreme sa jakim, djelomično tek u boj dovedenim silama na naše položaje na sljemenu Terre Froide, selo Fleury te istočno priključene položaje. Sve su se navale skršile uz strašne gubitke u zapornoj vatri našeg topništva ili u borbi sa našom junačkom pješadijom.

Dva smo neprijateljska ljetala sastrjeljali.

Istočno bojište.

Osvojili smo na juriš Linjevku. Inače nema bitne promjene.

Balkansko bojište.

Osim topničkog dvoboja izmedju Vardara i Dojranskog jezera ništa novoga.

Vrhovno vojno vodstvo.

Turski ratni izvještaj.

Carigrad, 28. lipnja (D. u.) Glavni stan javlja:

Iračko bojište.

Nikakve promjene. Na istoku od Semile napale su opet ruske bojne sile, razdijeljene u malene čete, sa raznih strana naše sprednje položaje. Navale su bile suzbijene našom vatrom.

Kaukasko bojište.

Na desnom je krilu uspjelo našim izvidnim odijeljenjima uspješnim operacijama, da otmu neprijatelju nekoliko gorskih kosa i položaja. U centrumu i na lijevom krilu nema ništa nova.

BRZOJAVI.

Rat.

Bitka kod Lucka.

Rotterdam, 27. „Daily Telegraph“ javlja iz Petrograda: Bitka na zapadu od Lucka traje neprestano nesmanjenom žestinom. Ruski vojni stručnjaci boje se iznenadjenja i očekuju doskora vrlo velike ratne dogodjaje.

Odesa—Černovice.

Bukarešt, 27. „Universul“ javlja: Prošle je nedjelje na večer prispio u Odesu prvi vlak iz Černovica; inače su u prometu na toj pruzi skoro isključivo vojnički vlakovi. Zapovjednik je u Černovicama naložio gradskim trgovcima, neka otvore do opredijeljenog roka svoje trgovine, pod pretnjom, da će ih inače na to prisiliti. Ali skoro svi trgovci voljeli su da pobjegnu, nego da tamo ostanu.

Iz Macedonije nema vijesti.

Genf, 28. „Figaro“ i „Echo de Paris“ se tuže što posve manjkaju vijesti iz područja Kavala-Drama, jer da je prekinuta brzojavna i telefonska sveza. Toga radi valja opreznošću prihvaćati vijesti o zaposjednuću svih graničnih utvrda sa strane Bugara.

Talijanske laži.

Beč, 28. (D. u.) Nasuprot izvještaju agencije Stefani, da su tobože potopili talijanski brodovi dne 25. o. mj. pred Dračem dva naša parobroda, jednoga od 5, drugoga od 3 hiljade tona, krcata oružja i municije, ustanavlja naš dopisni ured, da je bio potopljen samo prazni jedan brod od 560 tona. Sve je ostalo puka maštarija talijanskog dopisnog ureda Stefani.

Talijanske nagrade onima, koji unište neprijateljsku podmornicu ili ljetalo.

Lugano, 28. (D. u.) Četiri su talijanske trgovačke kuće u Livornu izručile ministarstvu na raspolaganje 8000 tisuća lira, da s njima nagradi one, koji bi uništili ili zaplijenili neprijateljsku podmornicu ili ljetalo.

Potopljeni talijanski parobrodi.

Lugano, 28. Talijansko je novinstvo uzrujano radi potonuća talijanskih parobroda „Faturnino“, „San Francisco“ i „Giuseppina“.

Gradsko vijeće u Livornu je raspisalo nagradu od 10.000 lira za onoga, koji zaplijeni ili potopi austro-ugarsku podmornicu.

Austro-Ugarska.

Hrvatsko-ugarska financijska nagodba produžena za godinu dana.

Zagreb, 28. Sabor. Zakon o produljenju za godinu dana financijske nagodbe s Ugarskom bio je prihvačen u trećem čitanju.

Njemačka.

Pobjeda radikalaca na sastanku njemačkih socijalnih demokrata.

Berlin, 27. Novi izbor predsjednika socijalnih demokrata, koji se je izvršio u nedelju na generalnoj skupštini socijalno demokratičnih zbornih društava Berlina i okolice, znači potpuni uspjeh radikalne struje, koju u državnom saboru zastupa skupina socijalno-demokratične radne skupine. Veliko berlinski predsjednički izbori prouzročili su, nakon burne debate, u kojoj se je dosadašnjim vodjama medju ostalom predbacivalo, da su predali narod pruskoj vladi, mjesto da ga pozovu u boj protiv rata, poraz dosadašnjeg predsjedništva i izbor cijele liste radikalnih kandidata. Predsjednikom stranke bijaše izabran zastupnik u zemaljskom saboru Adolf Hoffmann. U strankin odbor bit će medju ostalima izabrani zastupnici Stadthagen i Rosa Luxemburg, koji obojica zastupaju skrajni radikalizam.

Konzervativci za državnog kanclera.

Berlin, 27. Kod neke oprosne večeri slobodne konzervativne skupine držao je vodja stranke, barun v. Zedlitz govor, u kojemu je osudio akciju naperenu protiv državnog kanclera. Izjavio je, da pobjeda ovisi mnogo i od pouzdanja u vojno vodstvo i ono političko. U tom su se ali smjeru opazila nastojanja, koja su u najvećoj mjeri pogibeljna. I ako se misli, da ne može uvijek odobravati sve mjere vodja naše politike, značilo bi raditi protiv mira medju strankama, kad bi se neobazirajući na sadašnji teški položaj, namjeravalo nijenjati vodju državne politike. Nastojanja takve vrsti ne možemo odobravati.

Balkan.

Grčka pred revolucijom.

Sofija, 27. Iz Grčke dolazi veliki broj bjegunaca na bugarsku granicu. Svi opisuju položaj u Grčkoj kao skrajno ozbiljan. Sprema se revolucija protiv venizelističke stranke, koja je skrivila sadašnji položaj u Grčkoj. Samo vojnici četvornog sporazuma su spriječili, što nije dosada došlo do revolucije.

*

Ženeva, 28. Grčki ministar predsjednik Zaimis je predložio poslanicima četvornog sporazuma listinu činovnika, kojima se imaju nadomjestiti oni, što ih je antanta skinula sa njihovog mjesta. Poslanici su prihvatili s malenim promjenama predložene im osobe.

Prijašnji je ministar Gunaris uzeo osobno u svoje ruke vodjenje izborne borbe protiv venizelista. On obećaje, da će biti na dan izbora u Solunu, da zapriječi svaki pritisak na izbornike.

Antanta za Venizelosa.

Genf, 27. „Le Journal“ javlja, da antanta želi ukinuti cenzuru protiv Venizelosovog novinstva.

U nekom je razgovoru Venizelos izjavio zastupniku „Journala“, da je antantina nota zapriječila u Grčkoj gradjanski rat.

Iz Rumunjske.

Bukarešt, 27. Stvara se nova politička grupacija, koja je pozvana, da vrši veliki politički upliv. Ima da se stvori liga za obranu narodnih interesa, a pod vodstvom Carpa, Marghilomana, nekadašnjeg ministra Batarena, koji je istupio iz stranke Take Jonescu, radi njegove vanjske politike, i mnogih drugih antanti neprijateljskih političara. Liga hoće, da svim sredstvima radi protiv demagogičkih, ne..arodnih spletaka Filipescu i Take Jonescu.

Posebni odaslanik grčke vlade putnje u Paris i London.

Atena, 28. (D. u.) Havas. Misli se, da će grčki poslanik u Parizu doskora otputovati iz Atene sa posebnom misijom kod francuske i kod engleske vlade, da postigne s njima povoljni sporazum na ozbiljnim temeljima.

Antanta.

Mirovni uvjeti u engleskom listu.

Rotterdam, 27. „Economist“ postavlja slijedeće mirovne uvjete:

1. Zemljovid Europe nema se promijeniti. 2. Svaka država neka nosi sama svoje ratne troškove osim Belgije, kojoj se mora isplatiti odšteta. 3. Po ratu ne smije biti gospodarskog rata. 4. Ograničenje naoružavanja i obvezatnost obrambenog sudišta.

Engleski pacifisti smatraju te uvjete vrlo razbornim i posve prihvatljivim.

Slavlje milanskog novinstva.

Lugano, 28. Milanske novine pjevaju već slavopjeve o tobožnjoj talijanskoj pobjedi i kažu, da je nadošao čas obračuna. Ali „Secolo“ opominje ipak, da se ljudi čuvaju od gorkog razočaranja. Taj list veli: Neprijateljski uzmak ima samo razmjernu vrijednost. Austrijanci su htjeli samo da zaposjednu jaču obrambenu liniju za svojim novim položajima, e da se mogu tamo puno lakše braniti.

Talijanski narodni zajam.

Lugano, 28. Službeni izvještaj o uspjehu trećeg narodnog zajma, koji je donio 3014 milijuna lira, priznaje, da u gotovom novcu nije bilo potpisano više od jedne milijarde.

Barzilajev govor.

Lugano, 27. Barzilai je započeo svoje informativno putovanje u ratnom području, govorom u gradskoj vijećnici u Vicenzi, gdje je označio austro-ugarski uspjeh kod ofenzive u južnom Tirolu kao dokaz, da ima Italija pravo, da vodi rat u svrhu promjene tako nečuvenih granica.

Neutralne države.

Holandska šalje na dopust godište 1913.

Haag, 28. (D. u.) Podčasnici i momčad pričuvnog godišta 1913. ide dne 9. srpnja na dopust.

Amerika.

Mehikanski parlamenat ima proglasiti narodni rat.

Rotterdam, 27. Londonski listovi primaju iz Mehika: Carranza i Villa izdali su zajednički odredbu, kojom se saziva na okup mehikanski parlamenat za dne 15. srpnja. Očekuje se, da će Mehiko tada navijestiti narodni rat proti Sjedinjenim državama.

Unija i Mehiko

Genf, 27. Iz Washingtona se javlja: Posljednja trečina sveukupne organizovane milice bijaše pozvana pod oružje.

Amerikanac o našem topništvu.

Rotterdam, 27. Amerikanski novinar Aleksandar Povell dobio je skoro najprvi dozvolu, da si ogleda englesku frontu u Flandriji, te opisuje sada utiske, što ih je dobio, u američkim i skandinavskim novinama. Evo što piše o Škodinim mužarima: Sila kojom eksplodiraju ogromni njemački topovi nadmašuju sve, što si može čovjek na svijetu predstaviti; ali još strašniji su od njemačkih topova austrijski mužari od Škodine tvornice, takozvani „Plzenci“. „Plzenac“ teži 1400 kg, uzleti do 8000 metara visine i ukopa se gdje padne, od 30—40 nogu dubljine. Ne eksplodira odmah, nego dva sekunda poslije, nego li se je u zemlju ukopao, i pobija sve što se nalazi 300 metara naokolo; sve se željezo i puščane cijevi rastale, kao da je u nje grom udario. Gdje „Plzenac“ padne tamo nema više ništa, da se pokopati može, jer nema ljudskim tjelesima niti traga, jer je sve postalo „tabula rasa“.

Dogodjaji na moru.

Rim, 28. (D. u.) Stefani prima iz Barcelone: Bili su potopljeni u Sredozemnom moru engleski parobrod „Cardiff“ i francuski parobrod „Fournel“. Posade su spašene.

Madrid, 28. (D. u.) Iz Melille javlja se, da je tamo prispio parobrod „Emanuel“ sa 41 mornarom posade japanskog parobroda „Daixeteu Maru“, koji je bio potopljen od neprijateljske podmornice u visini Barcelone.

Neprijateljski ratni izvještaji.

Rusija.

Petrograd, 25. Službeni izvještaj od 24. lipnja:

Njemačko je topništvo opstreljavalo velikom žestinom više odsjeka blizu Rige. Jača je njemačka četa kušala na zapadnoj obali Babitskog jezera, da se približi našim položajima; bez uspjeha! Na Drini, od Jakobstadta do Dvinskog, neprijateljsko je topništvo uzdržalo takodjer ljutu vatru. Neprijateljska ljetala bacila su 20 bomba na kolodvor u Skaločanju (15 km južno od Molodečna).

Neprijatelj oborio je topovskom vatrom presmiono naše ljetalo, koje se je spustilo u naše redove. Na Stiru kod Čartorijska uzeli smo na juriš vrlo utvrdjeni položaj, čija nam se posada kruto opirala. Pobili smo ju bodovima. Zaplijenili smo tamo dva topa krupnog promjera. Sjeverno od sela Zaturce suzbili smo neprijateljsku navalu ručnim granatama. Neprijatelj je pretrpio teške gubitke.

Sjeverno od Pustomitija (10 km jugoistočno od Diminića) napao je neprijatelj sinoć naše položaje. Proti našoj usredotočenoj vatri uspjelo, mu je da prodre u jarke, što ih je bio sam razorio. Ali neprijatelj nije mogao u njima da se održi radi silnih gubitaka, nego je morao da se povuče na čitavoj fronti. Uhvatili smo 800 neranjenih zarobljenika; od njih polovica Nijemaca. 15 strojnih pušaka dopalo u naše ruke. Veliki je broj mrtvih i ranjenih bodovima napunjao naše jarke. Na sjeveru od Radzivilova kod sela Redkova (21 km na sjeveru od Radzivilova) naše su čete napale neprijatelja, prodrle u njegov pomaknuti jarak. Na zapadu su od Sujatina naše čete napredovale.

Zauzeli smo sela Kilihov i Tulukov. 23. smo na večer osvojili po ogorčenoj borbi Kimpolung, uhvativši 60 časnika i zaplijenivši 7 strojnih pušaka i željezničke vozove na kolodvoru. Osvojenjem je Kimpolunga i Kutija u našim rukama čitava Bukovina. Žurnim je neprijateljskim uzmakom palo u naše ruke kod Ickanja 88 praznih željezničkih vozova i 17 vagona punih kukuruza, kao što i sva sila krme, gradjevnog drva i inog ratnog pribora.

Francuska.

Paris, 26. Službeni izvještaj od 25. lipnja na veče:

U Šampanji je uništilo naše topništvo neprijateljske radnje na sjeveru od Wille-sur-Turbe. Na verdunskoj fronti nije bilo nikakve pješadijske djelatnosti. Tokom je dana topovska djelatnost na jednoj i drugoj obali Moze i u okolici vrha 304 popustila.

Antantina nasilja u Grčkoj.

„Neue Zürcher Nachrichten“ piše:

Napokon se može antanta pohvaliti uspjehom. Engleska, Francuska, Rusija i Italija u zajednici su prisilile malenu Grčku. Pošto su već od po godine počinjali nasilje za nasiljem, pravnu povredu za pravnom, povredom protiv te siromašne državice, pošto su već mjesece i mjesece nametnule zemlji i narodu pravo mučeništvo, pošto su već konačno nesmiljeno morili gladom narod, kapitulirala je grčka vlada... Kapitulacija je potpuna i ministarstvo je Skuludisa otstupilo i dalo mjesta kabinetu Zaimisa, koji se već potpunoma pokorio notama antante, prije svega zahtjevu potpune demobilizacije grčke vojske, kojom je za sada Grčka naprama antanti nesposobna za svaku obranu. Zaimis će sigurno potpuno ispuniti i daljnje zahtjeve, to jest raspustiti komoru i raspisati nove izbore, koji će imati zadaću stvoriti venizelističku većinu, radi česa će na mjesto Zaimisa opet stupiti Venizelos, koji će iznovice mobilizirati i stupiti u rat uz bok antante. Kralj Konstantin pak mora da se prilagodi ili može da ide... Kako su već kazali, antanta se može hvaliti uspjehom, ali povijest će ga svrstati medju tamne čine onih, koji se neumorno sami hvale, da su „zaštitnici malih država“.

Nasilnje nego je antanta postupala s Grčkom, nije se nikada postupalo s malenim narodom. Za sada je taj dogodjaj vojnički bez važnosti, nu nije politički. Kralj Ferdinand rumunjski i njegov ministarski predsjednik Bratianu valja da se upravo nadčovječno napreže, ako ne će i njihova politika morati kapitulirati pred onom rusofila u Bukareštu, kao i ona u Grčkoj. Tim bi ujedno započeo i novi odsječak svjetskoga rata.

Sjećajte se siročadi za domovinu poginulih vojnika!

Bugari o Grčkoj.

Vijesti, koje dolaze iz Grčke, daju naslućivati, da veći dio naroda osuđuje venizelistički pokret. Sve više raste narodna simpatija za kralja. Tome doprinašaju i glasine, koje se od nekoliko dana šire, da će naime kralj ostaviti zemlju, koju će pretvoriti u republiku, a na čelu joj biti Venizelos. To naravno nije ništa drugo, nego raširivanje glasina, koje ali imadu protivni učinak. Značajno je, da i u Bugarskoj vlada velika simpatija za kralja Konstantina, pa i općenito uvjerenje, da bi s bugarskom pomoću mogla triumfirati moć grčkoga kralja. Oficijozna „Kambana“ piše, da se grčki narod i grčki kralj zaista bore za pravednu stvar i da ih Bugarska ne smije u tom zadržavati. Naprotiv drugi listovi i više kompetentnih krugova stoje na stajalištu, da Grčka može, ako hoće, pomoću Bugarske stresti jaram antante, ali ako će dalje poći putovima antante, i potpuno doći pod diktaturu Venizelosovu, onda će je Bugarska smatrati očitim neprijateljem. Naravno da će se novi grčki izbori svršiti pobjedom Venizelosa, jer su raspisani od agenata antante i njezinih vojnika.

Eksploatisanje djece.

Ovaj članak prenosimo iz zagrebačkog „Obzora“, jer ne sumnjamo, da su i kod nas prilike iste, a u mnogim provincijalnim gradićima možda čak i gore, i jer je nužno, da se i naši pozvani faktori u ovo zamiše i poduzmu u smislu članka shodne korake dok ne bude prekasno. „Obzor“ piše:

Naš se je list već više puta osvrnuo na prilike naše djece u ovo ratno doba i upozorio na neke neugodne i opasne pojave, koje bi mogle loše djelovati na omladinu poslije rata, kada će zdrav i čio podmladak biti nada sve potreban narodu. O ovom pitanju povela se diskusija u našem novinstvu, koja je urodila lijepim plodom, da su se mjerodavni faktori zainteresovali za ovo pitanje i pokrenuli akciju za zaštitu djece.

Opazili smo medjutim, da se u glavnom položila važnost u ovoj stvari na moralni i duševni odgoj djece, dok se nije uzelo u obzir, da se baš u današnje vrijeme djecu upotrebljava za takove stvari, koje mogu silno škoditi zdravstvenom razvitku naše omladine. Jer nije glavna stvar disciplinarnim putem ukloniti raskalašenost omladine i provesti izvjesnu stegu, nego treba ukloniti uzroke tome i prave krivce pozvati na red. Nije dosta oboriti se samo na omladinu, koja u mnogim slučajevima i nije kriva svom nedostojnom položaju, nego baš zaštititi djecu od onih, koji ju bezdušno iskorišćuju i koji su i u ovako sramotnim i nedostojnim sredstvima otkrili nova vrela za sticanje kapitala.

U današnje vrijeme, kad je dosta teško doći do radnih sila, sve se više upotrebljavaju djeca kao radnici. S jedne strane, jer se djecu daleko jeftinije plaća, a s druge, jer se djeci dade lakše zapovjedati nego odraslima, a i lakše ih je iskorišćavati. Pri tom se djeca upotrebljavaju za poslove, koji mogu naškoditi njihovom zdravlju i fizičnom razvitku, a pogotovo za takove poslove, koji nisu u skladu s moralnim odgojem djece.

Najviše se djeca danas upotrebljavaju za podvorbu i tu se djeci daju tako teški poslovi, da bi ih jedva i odrasli svladavao. Nedavno smo vidjeli djevojčicu od kojih deset godina, kako nosi na glavi tešku posudu s vodom, da je sirotica sva stenjala od napora. A za ovakav rad znadu djeca biti plaćena tek s nekoliko filira, komadom hljeba ili kakovom drugom neznatnom odštetom.

Koliko nam je poznato, zabranjeno je djeci pušenje i posječivanje gostiona. Ali onda bi trebalo ujedno zabraniti, da djeca dvore u gostionama ili sličnim lokalima i da ovakovu službu vrše do kasno u večer. Naročito ženska djeca, jer se dosta često dogadja, da se za ovakav posao uzimlju djevojčice u dobi od 14—16 godina. Suvišno je naglasiti, da se ovakove djevojčice nalaze kraj takovoga rada u vrlo opasnom položaju za svoj moral.

Roditelji, naravno, nemaju vremena, da se brinu za ovakove stvari, a s druge strane im je drago, da im djeca nisu na vratu i da bilo što zaslužuju. Trebale bi zato oblasti strogo pripaziti na poduzetnike, koji uzimaju djecu za radnike. Svakako bi se tu otkrilo koješta, a naročito bi se pronašli mnogi izvori današnjem zlu i pokvarenosti omladine.

Ovakove se stvari ne dadu urediti samo naredbama i strogim disciplinarnim putem. Djeci se mora poći u susret blago i prijateljski, a ne ostaviti ih bez prava i zaštite. Na djecu možemo djelovati jedino kao odgojitelji i zaštitnici, a ne kao redarstvenici.

Gospodarstvo.

1. Gdje se ima graditi pčelinjak?

Na ovo pitanje nije tako lahko odgovoriti, ako ne znamo položaj zemljišta, gdje bi se imao sagraditi pčelinjak. Ja pčelarim već preko 40 godina, a za džirzonke nemam posebnoga pčelinjaka; one su sve smještene na stalku (1 m nad zemljom), a svaka ima svoj krov. Samo za obične pletare košnice imam pčelinjak zajedničkim natkrovom, koji je sa sjeverne strane daskama zatvoren. Naravno da se tako smješteni pčelci i dobro čuvati moraju, a moji su pčelci u vinogradu, gdje imam posebnog čuvara, pa mi za toliko godina nikada još ništa nije nestalo. Medjutim nije to svagdje moguće, pa su mnogi upravo prisiljeni, da si sagradi pčelinjak, u komu mogu biti pčelci zatvoreni i proti kradji donekle bar osigurani. Obično se pčelci ne smještaju u dvorište, nego ponajviše u vrt, jer u dvorištu smetaju pčele ukućanima. U blizini šupe, gdje se obično vrši, ne valja smještati pčelce, jer neprestano drndanje vršećeg stroja uzbunjuje pčelu a to, osobito zimi, može biti po nju vrlo ubitačno. Pčele, koje se često uznemiruju, obole grižom, pa tako mnogi pčelci stradavaju. Tu ima obično i dosta miševa, koji se uvuku u ulište i silne štete počinjaju; oni ne samo što ne uznemiruju pčele, nego jedu pčele i med, te uništuju voštanu gradnju, pa tada pčelac mora stradati. Pa ni svaki vrt nije zgodan za pčelinjak, osobito ako je pokraj prometne ceste, jer se i tu pčele uznemiruju. Najzgodnije mjesto za pčelinjak jest svakako vočnjak, osobito ako je taj vočnjak djgjegod na sunčanoj strani, pa se pčelci od promaje zaštititi mogu, jer promaja ubija pčelu, najpače za rana proljeća. Uopće moraju pčelci, ako je iole moguće, biti zaštićeni od sjevernih, zapadnih i istočnih vjetrova. Sve, što sam ovdje spomenuo, neka u obzir uzme onaj, koji kani graditi pčelinjak. Od velike je također važnosti, da pčelinjak može biti što više pred očima pčelara, pa neka se ne gradi na močvarnom vlažnom tlu, nego uvijek samo na otvorenom zračnom i suhom mjestu.

2. Kako treba da bude nutarnji uredjaj pčelinjaka?

1. Pčelinjak mora biti prostran. Nema ti gadnijeg poslovanja, nego kad se u pčelinjaku niti pravo okrenuti ne možeš. U pčelinjaku mora biti dovoljno prostora za jedan stol, stolicu, okvirnjaču i štelažu za smještanje okvираca.

2. U pčelinjaku mora biti dosta svjetla. Najviše vrijedi svijetlo ozgora nad vratima ili još bolje sa krova. Sve to mora biti tako udešeno, da se, u slučaju potrebe može svijetlo na brzu ruku odstraniti iz pčelinjaka, bilo zastorima ili daskama.

3. Pčelinjak mora biti tako spretno udešen, da su u njemu pčelci zaklonjeni od vrućih sunčanih zraka i zaštićeni od snijega i kiše. Ljeti se pčele od sunčane žege ulijene, a zimi ih opet sunčane zrake, ako upiru u leto, jako uznemiruju i izvabe na prerani izlet. Snijeg i kiša pako stvaraju pljesan i truloću. Ako su ti pčelci smješteni u pčelinjaku u dva reda, moraš se k onima u gornjem redu penjati po lojtrama, a to zadržaje u poslovanju i nije ništa ugodnoga, pa zahtijeva pomočnika, kog ne može svaki tako lako imati. Pčelinjak mora biti dakle uopće tako udešen, da se u njemu sve poslovanje lako i ugodno obaviti može.

4. Najbolji su pčelinjaci, sagradjani od materijala, koji se računa medju slabe vodiće topline. Zidani i crijepom pokriveni pčelinjaci su zimi prehladni, a ljeti pretopli. Za rana proljeća stradavaju u takovim pčelinjacima mnoge pčele, jer u nje teško prodire proljetna toplina. Najbolji materijal za stijene pčelinjaka jest drvo, a za krov trska. U takovim je pčelinjacima zimi toplije, a ljeti ne može sunčana žega prodirati. Gdje nema trske, može se pčelinjak pokriti i jednostavnim hrastovim ili čamovim daskama, a da bude takav krov trajniji, treba ga prevući za to već udešenom ljepenkom, koju valja barem svake druge godine okrečiti Crnom smolom prevučena ljepenka nije tako praktična. U pčelinjaku, koji je crijepom pokriven, ne da se ljeti, uslijed prevelike žege, ništa raditi; pčelar se mora jako znojiti, a znoj veoma razdražuje pčelu, koja, kad se razdraži, vrlo rado bode. Još je veća tortura za pčelara, koji radi u rukavicama i pčelarskom kapom na glavi, jer se taj znoji, poput paripa, a to je upravo nesnošljivo. Svim tim neugodnostima se dade izbjeći, ako je pčelinjak prostran i dosta visok, pak pokriven trskom, daskama ili mahovinom.

5. Kod gradnje pčelinjaka treba se malo obazrijeti i na estetiku, pa da taj pčelinjak bude ujedno i uresom u vrtu ili vočnjaku. Neka je lijepo i harmonično poredanim bojama obojodisan. Pčelaru se mora dopasti iz vana, a u njem neka rado boravi. Boravak u pčelinjaku neka mu bude što ugodniji i izvorom plemenitoga veselja i zadovoljstva. Naravno je, da takav pčelinjak, koji svim tim zahtjevima odgovara, stoji i dosta novaca.

6. Napokon pčelinjak mora biti i popodjen. Cement cigla nisu zgodan materijal, te je takav pod prehladan; najbolje su daske. U nepopodjenom pčelinjaku ne može biti dosta čisto; pčela, koja kod poslovanja padne na pod, zamrija se u prašini i pogine; padne li sa saće na zemlju, umrija se i eto štete.

Ja sam vidio lijepih i upravo uzorno udešenih pčelinjaka i paviljona, osobito u Českoj, a ovo par redaka posvećujem onima, koji žele par krunica izdati na gradnju pčelinjaka, pa neka grade tako, da uzmognu uživati. Bogdan.

(„Hrvatska.“)

Domaće Vijesti.

Smrt izdajice. Neki odlični iredentaš iz Kopra pobjegao je odmah u početku rata u Italiju, gdje je stupio u talijansku ratnu službu. Minule subote doletio je s talijanskim pilotom nad Kopar. Naši su meci dobro gadjali i zrakoplov je pao. Deserter je bio mrtav, dok je pilot ranjen i zaroblјen. Ranjenoga pilota odvezli su u nedjelju u Ljubljanu.

Objava. Promet uzorcima robe obustavljen je također za slijedeće urede vojne pošte: 40, 42, 47, 63, 66, 68, 71, 72, 75, 84, 87, 110, 126, 136, 139, 162, 169, 173, 189, 206, 351, 351-2, 351-3, 352, 353.

Iz Hrvatske.

Hrvatski sabor. (Sjednica od 26. o. mj.). U 6 sati poslije podne otvara podpredsjednik dr. Magdić sjednicu i podjeljuje riječ izvjestitelju dru. Kriškoviću. Zast. Krišković osvrće se na protupriedlog zast. Radića i Prebega protiv osnove o produženju hrv.-ugar. financ. nagodbe. Financijalna samostalnost države, veli govornik, nije ujedno i gospodarska samostalnost iste, jer je kućanstvo tek jedan dio. Financijalnoj samostalnosti ne pripada samo odredjivanje poreza izravnog i neizravnog, nego da može upotrijebiti i carinarski tarif, da može sklapati sa drugim državama carinske ugovore, ona znači potpunu slobodu u poljodjelskoj i industrijskoj politici. Pogledamo li prilike u našoj monarkiji, vidjet ćemo, da u njoj ne može biti zemlje, koja bi imala takvu samostalnost. Gospodarstvo Hrvatske mora se udesiti prema interesima čitave monarhije. Ako mi ne produžimo nagodbu, odstupit ćemo od zakona i onda ne bi nastupila financ. samostalnost, nego borba, a mi u ovo ratno doba nemamo nikakovih garancija, da bi ta borba ispala u našu korist. Pošto se većina slaže sa izvjestiteljem, otpada glasovanje o protupriedlozima zast. Radića i Prebega. Sjednica je zaključena u 8 sati na večer.

Sjednica od 27. ov. mj.

Sjednicu otvara prvi podpredsjednik dr. Pero Magdić u 11 sati prije podne. Zapisnik vodi bilježnik dr. Rybar. Od vlade prisutni su ban i odjelni predstojnici. Zapisnik posljedne sjednice ovjerovljuje se bez prigovora. Prijavljeno je 12 interpelacija. Prelazi se na dnevni red.

Čita se tekst produženja nagodbe na godinu dana. Većina prima osnovu i u trećem čitanju, te će se sada podnijeti na previšnju sankciju.

Prelazi se na čitanje osnove o sudjenju. Izvjestitelj dr. Šilović razlaže kako bi se morale urediti sudske uze, da ne bude u njima leglo zla i nabraja razne sisteme kako bi se moglo to urediti.

Zast. Radić ističe, kako sve nove socijalne reforme dolaze kod nas prekasno. Naglasuje, da su najveće mane našega pravosuđa općinske tamnice, koje se moraju sa zdravstvenoga stanovišta najstrože osuditi, jer izgledaju kao razbojničke špilje. Govori o istražnom zatvoru, gdje se strpavaju svakakovi zločinci, i kako to pritvorenje štetno djeluje. Po njegovom mnijenju ne bi smio istražni zatvor trajati više od 3 mjeseca. Veli da valja promijeniti čitavo sudstvo, ali i njegovu glavu. Sudac je rob poslovanja, koji je upravo izmrcvaren. Samica je najveća kazan. Prima osnovu.

Zast. dr. Peršić govori o političkom deliktu. Prihvaća osnovu, a tako isto i dr. Prebeg.

Odjelni predstojnik dr. Broschan preporuča prihvat osnove.

Zaključnu riječ prima dr. Šilović, koji veli odnosno na izjavu dra. Radića „da je sudac rob poslovanja“, da Radić širi pogibeljnu misao, uslijed koje ne treba da se sudac drži zakona. Zast. Radić protestira, jer da on nije tako rekao ni tako mislio.

Sabor prima ovu zakonsku osnovu.

Zast. Radić interpelira o postupku cenzure glede zapljene raznih članaka u „Domu“ i glede cijena kukuruza i brašna. U svojoj trećoj interpelaciji traži, da se ukine matura na srednjim školama još tečajem školske godine 1915.—16.

Zvijeri se množe! I opeta nam je zabilježiti jedan slučaj zvjerske ljudske pohote, što je u potonje vrijeme učestalo u tolikoj mjeri, da uistinu zabrinjuje. — Nekoji radnici na riječkoj Delti začuli su neke večeri vrisak i zapomaganje djeteta, te su odmah potrčali k onoj strani, odakle je glas dolazio. Iza jedne naslage dasaka našli su nekog nepoznatog zlikovca, gdje drži u rukama osamgodišnju djevojčicu s namjerom, da je oskvrne. Zlikovac je umakao, dok je djevojčica odvedena kući. Oblasti nastoje uči u trag toj zvijeri u ljudskoj spodobi.

Mljekarna na Rijeci. Riječko je aprovizacijino povjerenstvo zaključilo, da će na Rijeci osnovati vlastitu mljekarnu za opskrbu gradjanstva mlijekom. U to ime nabavit će 250 koza i oko 25 krava muzara.

Novi zajednički grb. Javljaju iz Varaždina: Novi zajednički grb opažamo već gotovo na svim zgradama, u kojima su smještene naše vojne oblasti, susrećemo ga čak već i na štampiljama poštanskih cenzura na ratištu, pak nam se i nehotice nameće misao, zašto na našim zajedničkim uredima nisu novi grbovi u zakonito propisanom obliku još sveudilj postavljeni.

Morski psi u blizini riječke luke. Ovih dana opažena su u blizini riječke luke dva velika morska psa. Riječki lučki ured upozoruje općinstvo, da ne pliva na otvoreno more.

Iz Dalmacije.

Listovna cenzura. Početkom mjeseca srpnja prenaša se listovna cenzura iz Knina u Split.

Imenovanja. Kotarski povjerenik dr. O. pl. Grisogono, dodijeljen ministarstvu unutarnjih posala, imenovan je tajnikom kod c. kr. namjesništva u Zadru. Nadalje su imenovani P. Afrić i P. Gasparin financijskim povjerenicima.

Zapljena imanja. Čitamo u „Narodnom Listu“: C. kr. zemaljski sud u Zadru odredio je zapljenu cijelog pokretnog i nepokretnog imetka Stefana Srzentića pok. Filipa iz Budve, pripadnika općine budvanske, posjednika i bivšeg općinskog načelnika, koji se imetak nalazi u Austriji, a to na osiguranje državnoga traženja naknade za štetu kao takovu, prouzročenu državi zločinom od njega počinjenim, u ratno doba, zbog kojeg je bio i osuđjen, te i odštete za povrijedjeno pravo.

Razne Vijesti.

Evakuiranje Petrograda. Petrogradski burzovni vijesnik doznaje, da je ustrojen posebni odbor pod predsjedanjem pomočnika ratnog ministarstva, senatora Carina, kojemu je zadaća, da se poskrbi za djelomično evakuiranje Petrograda.

Lavov izvan pogibelji. „Gazeta Lwowska“ javlja: Saznajemo iz najmjerodavnijih vojnih krugova, da nema povoda nikakvoj bojazni za Lavov. U nedjelju stigli su u grad sa popoldašnjim brzovlakom namjesnik general Dieler i zemaljski maršal dr. Niezabitowski. Bili su dočekani na svečani način. Namjesnik ostat će u Lavovu osam dana; posjetit će krajeve istočno od Lavova.

Izmjena zarobljenika medju Italijom i Austrijom. Švicarski listovi javljaju, da je za sada isključena mogućnost dogovora u svrhu, da bi Austrija i Italija započele izmjenjivanjem teško bolesnih i invalidnih ratnih zarobljenika. Italija neće naime da čuje o izmjeni austrijskih zarobljenika, koji su došli iz Srbije, jer da je takvih vrlo malo, a i srpska se vlada tomu protivi.

Kako je zaglavio Kičener? Kad su ovih dana raspravljali u zastupničkoj zbornici u Londonu o potonuću Hampshire, upitao je unionista Coopera, da li je Macu Namara znano, da od onih, koji su se kod potonuća Hampshire spasili, nisu svi mnijenja, da je brod naišao na minu. Vlada nije na ovo pitanje odgovorila.

Ruski list o bugarskoj armadi. „Utro Rossij“ piše, da tvori bugarska armada snagu, s kojom mora antanta ozbiljno računati. Sastavljena je od sasma odmorenih i ratobornih četa, koje kao rezerve izvrsno poslužuju centralnim vlastima.

Italija i Grčka Talijanski poslanik u Ateni izjavio je grčkoj vladi, da je Italija solidarna s antantinim zahtjevima. Grčka mora demobilizirati takodjer i u onom dijelu južne Albanije, što ga drži privremeno u posjedu.

Rumunjska odbija ruske ponude. Rumunjski listovi pišu, da je Rusija, prije nego li je započela svojom najnovijom ofenzivom, iznovice opetovala svoje ponude Rumunjskoj. Rumunjsko ministarsko vijeće otklonilo je ruske ponude i zaključilo da ostaje kod svoje dojakošnje politike neutralnosti.

Venizelos o položaju. „Secolo“ javlja iz Atene: Venizelos je izjavio, da je intervencija antante prišteđjela Grčkoj revoluciju. Listovi njegove stranke pozdravljaju intervenciju kao oslobodjenje. Naprotiv ističu listovi „Akropolis“, „Skrip“, „Hronos“ i nekoji drugi, da je to, što je učinila antanta, najcrnija mrlja svjetske povjesti i pravi zločin, izvršen na malenom narodu, koji se ne može braniti.

Ruska ofenziva protiv Hindenburga. Prema vijesti iz Pariza izvadjaju Rusi kod Dvinskoga velike artilerijske priprave. Računa se, da će do nekoliko dana napasti veliku Hindenburgovu armadu.

Bugari kod Bitolja. Dopisnik lista „Secolo“ u Solunu javlja: Na grčkoj granici miču se bugarske čete. Govori se, da kane Bugari sabrati kod Bitolja 60.000 vojnika. Prema poluslužbenoj vijesti stupaju Bugari u smjeru prelaza Demirhisar.

Rumunjski darovi za Srbe u okupiranoj Srbiji. Ovih dana ima doći u Trst 50 vagona sa mukom, kondenziranim mlijekom i odijelom, kao darovi za stanovništvo u okupiranoj Srbiji. Darovi bit će po našoj vladi prema potrebama porazdijeljeni.

Htjele ga pokrstiti. Nekoje žene, sabrane u crkvi u Lodzu u ruskoj Poljskoj, htjele su na silu krstiti kovalskoga biskupa. Biskup je kušao žene umiriti, ali kako nijesu imale njegove riječi nikakva uspjeha, nije mu preostajalo drugo, već da pobjegne glavom bez obzira. — Pred 10 godina bio je biskup iste sreće, pa će i on valjda u sebi promišljati: do tri puta Bog pomaže!

Suhomlinov je pronevjerio 320 milijuna rubalja. Istragom protiv bivšega ratnoga ministra Suhomlinova ispostavilo se, da si je prisvojio 320 milijuna rubalja, koja je svota bila namijenjena za isplatu naručenog ratnog materijala. Suhomlinov svaljuje krivnju na generala Karavajeva.

Akcija za mir u Engleskoj. Prema vijestima iz Londona zauzima propaganda za mir u čitavoj Engleskoj sve to veći opseg. Na čelu je akcije nezavisna radnička stranka, koja priredjuje skoro svuda javne mirovne skupštine. Na dnevnom su redu velike povorke po gradskim ulicama i manifestacije za mir. Po svim uglovima u Londonu vide se veliki oglasi, kojima se poziva pučanstvo da radi za mir. Značajno je, da redarstvo ne poduzimlje protiv toga nikakovih mjera, dok znamo, da su se u početku i sami pokušaji takovih propaganda najstrože kaznili.

Nevjera Italije. U dokaz da je Italija bila jur u početku rata sklona antanti i da je jur tada znala za svoje buduće vjerolomstvo, poslužuje nam i slijedeća izjava Herve-a u svom listu „La Victorie“: Salandra je uživao u Francuskoj velike simpatije i mi ne ćemo nikad zaboraviti, da nam je on u početku rata dao takova jamstva za neutralnost, da smo mi mogli mirno povući našu vojsku iz Algira u Francusku i odmah poslati sve naše čete u Elzas.

Ruska izjava o Brusilovom položaju. Izvjestitelj „Timesa“ u Petrogradu objelodanjuje slijedeći opis sadašnjega ratnoga položaja: Njemački protunapadi na lijevom krilu Brusilove armade zaslužuju najveću pozornost. Time hoće Nijemci da zakrile Kovel i Vladimir Volinski. Napadaji su iz smjera Vladimir Volinski na cesti, koja vodi u Luck. Lijevo njemačko napadajuće krilo zaustavljeno je kod sela Voročin, koje leži 22 milje istočno od Vladimira Volinskoga. S desnim krilom ratuju kod Rogovića.

Francuski general zahtijeva ofenzivu. U listu „Eclair“ piše general Perrot: U prvom redu moraju sada Talijani započeti sa jakom ofenzivom protiv Austrije, da tako osujete Austrijancima priliku utvrđenja u zaposjednutim položajima, iz kojih bi ih bilo teško kasnije istjerati. Italija se ne može više pozivati na terenske poteškoće, jer je Austrija eto dokazala, da se dade sve to lako prebrditi.

Hrvati i Hrvatice sjetite se družbe sv. Cirila i Metoda!